

Πέτρος δ' Γ'. ἐφάνη ἐξ ἀρχῆς χρηστός, ἀλλὰ δυσυχὴς βασιλεύς. Διαπειρόμενος πάντοτε πρὸς τὴν γυναῖκά του, τὴν ὁποῖαν ὡς ὠραίαν (1) ὑπώπιτιεν ἴτως ἐκ ζηλοτυπίας τὸ πρῶτον, ἔπειτα δὲ ἐμελέτησε καὶ νὰ διαζευχθῇ· προπαρεσκευάσας τὴν κατατροπὴν του. Ἐπειδὴ συνωμοσίας στρατιωτικῆς γενομένης, τὴν ὁποῖαν διέφυονεν ὁ εὐνοούμενος πρὸς τῆς Αἰκατερίνης Γρ. Ὁρλώφ ἐκηρύχθη ἐκπτώτος τοῦ θρόνου, ὕστερον δὲ φυλακισθεὶς εὐρὴν νεκρὸς μετὰ 6 ἡμέρας, διηρυλλήθη δὲ ὅτι ἀπέθανεν ὑπὸ στρόβου. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰωάννης, νέος 16 ἐτῶν, τὸν ὁποῖον, ὡς λέγεται, ἐσκόπευεν ὁ Πέτρος· νὰ υἱοθετήσῃ ὡς διαδοχόν, ἐτελεύτησε κατὰ συγκυρίαν μετ' ὀλίγον (1764) ἀρ' οὐ τινὲς στρατιῶται ἐπεχειρήσαν νὰ τὸν ἐλευθερώσωσιν (1762—1769).

Ἡ Αἰκατερίνη Β'. (πρὶν δὲ βαπτισθῇ λεγομένη Σοφία Αὐγούστη) ἦτο κόρη ἀτλοῦ διοικητοῦ τῆς Πρωσικῆς πόλεως Στετέν, διέπρεπε δὲ οὐχὶ μόνον κατὰ τὴν σωματικὴν καλλονὴν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἀγγίνοιαν καὶ ὅλους ἀνδρικὴν μεγαλοπραγμοσύνην. Ἀν' ὁ ιδιωτικὸς αὐτῆς βίος σχολιασθεὶς διαφόρως ἔδωκεν ἀρρομὴν εἰς παρητηρήσεις τοῦ μικροτκόπου μωμοῦ, ὁ πολιτικὸς ὁμως ὑπῆρξε κατὰ πάντα περικλεῆς, τότε δὲ μάλλον, ὅσῳ ἐκυβέρνησε κυρίως μόνῃ, διακινώσκουσα εὐκόλως τὰ δέοντα καὶ κρίνοντα ὀρθώτατα τὴν δύναμίν της. Διὰ τοῦτο ἀπ' ἀρχῆς συνήρθη μετὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, ἀπέκτρεπε τὴν ὑπόληψιν τοῦ μεγάλου Φρειδερίκου, ἐπολέμησεν ἀλλεπαλλήλως τὴν Γουρκίαν 1768—1788 ἔπεμψε στόλον εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ ἐκίνησε τὴν ἐπανάστασιν τῆς Πελοποννήσου καὶ τοῦ Αἰγαίου, ἔκασεν δολοκλήρον τὸν τῆς Τουρκίας εἰς τὰ παράλια τῶν Ἑρυθρῶν, ἀπέσπασεν ἐξ αὐτῆς τὴν Κριμαίαν καὶ τὴν Βασταραδίαν, ἀρ' οὗ ἐκυρίευσεν τὸ Ἰσμαήλ, κατέσχευε τὴν Μολδοβλαχίαν, ἐπέβαλε τὸν εὐχαριν Πονατόφσκη, ὡς βασιλέα εἰς τὴν Πολλωνίαν (1764) ἔπειτα δὲ συγκατετέθη εἰς τὴν τριμερῆ διαίρεσίν της, τὴν ὁποῖαν πρότεινεν ἡ Πρωσσία καὶ Αὐστρία· ἀλλ' ἐνωμένη μετὰ τῆς πρώτης ἐμπόδιζεν ἄλλοτε τὴν δευτέραν νὰ ἐκταθῇ εἰς τὴν Βαλχίαν (1770) ἐδέχθη τὸν αὐτοκράτορα Ἰωάνν. Β'. μετὰ τοῦ ὁποῖου περιήλθε τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας τοῦ Βασιλείου της, ἀπέκτρεπε φίλους καὶ ἐπαινέτας εἰς μὲν τὴν Γαλλίαν πάντας τοὺς ἐγκυκλοπαιδικοὺς λεγομένους Δαλαμβέρ, Βολταίρ, Διδερότ, ὅστις ἦλθε καὶ πρὸς ἐπίσκεψίν της, εἰς δὲ τὴν Ἀγγλίαν τὸν περίφημον Shéridan, Fox κτλ.

Ἀλλ' ἡ ἐπανάστασις τῆς Γαλλίας τὴν ἐτάραττεν Ἐπειδὴ ἔλαβεν ὅτι ἦτο « ἐξ ἐπαγγέλματος ἀριστοκράτης » Διὰ τοῦτο ἐνεθάρρουν τὸν Γουστάβον βασιλέα τῆς Σουηδίας νὰ κηρυχθῇ κατὰ τῆς Γαλλίας, ἐδέχθη δὲ καὶ περιέθαλψε τοὺς μετανάστες ταύτης, ἐν οἷς καὶ τὸν Κάρολον Ι. Ἀλλ' ἀρχομένου πολέμου κατὰ τῆς Περσίας, μελετωμένου δὲ ἄλλου κατὰ τῆς Τουρκίας ἀπέθανεν ἀπόπληκτος τῷ 1796.

Ὁ υἱὸς αὐτῆς Παῦλος (1796—1801) ὠπλίσθη

κατὰ τῆς Γαλλίας χαριζόμενος εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀπὸ λεπάλληλῃ· ὁμως νίκαι τοῦ Μακδονά, τοῦ Γουλιέλμου τοῦ Μασσένα εἰς τὴν Ἑλβετίαν, Ἰταλίαν καὶ Ὀλλανδίαν, μάλιστα δὲ αὐτοῦ τοῦ Ναπολέοντος εἰς τὴν Μαρέγγω τὸν κατέστησεν εὐμενέστερον ἴτως εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅτε 60 συνωμοταὶ προεξάρχοντες τοῦ λαοῦ ἐρόντευαν καὶ αὐτὸν, ὡς ἄλλον Καίσαρα, ἐπὶ τῆς μάλιστα τῆς κλίνης του, ἀρ' οὐ πολυεὶδως· περιούδρισαν (23 Αὐγ. 1801) εἰς δὲ ἐκ τῶν ὑπασιπύλου ἐπνίξε καὶ δ' αὖ τῆς ταινίας τοῦ ἀξιώματος τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ δυνάστη· τότε δὲ λέγεται ἀνέκραξεν ἐπικαλούμενος τὴν βοήθειαν τοῦ πρώτου σου υἱοῦ τοῦ Κωνσταντίνου!

Θρόνον ἀλλεπαλλήλως ἤδη καθημαγμένον ἀναβὰς Ἀλέξανδρος δὲν ἐτόλμησε θεσπίσαι νὰ διατάξῃ ἀνάγκη τῆς μαιφονίας, οὔτε μάλιστα οἱ συνωμοταὶ ἔξουσι κατέχοντες τὰς ἐπιφανεστάτας πολιτικὰς, στρατιωτικὰς, ἢ διπλωματικὰς θέσεις. Τοσούτῃ ἦτο ἔως τῆς ἡ δυνάμει τῆς ἀριστοκρατίας!! Ἡ Αἰκατερίνη δὲ πρηγυγελμένον τὸν παιδαγωγὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου Σόλτικοφ νὰ μὴ τὸν διδάξῃ οὔτε μουσικὴν, οὔτε πᾶσιν· διότι τὰ μαθήματα ταῦτα καταδαπανῶσι πλείονα καὶρόν ἀναγκάσιον εἰς τὴν Κυβέρνησιν· εἰς τὸν αὐτὸν διδασκάλους ἄλλων μαθημάτων διατάγματ' ἐκ τῆς Ἀρχαίας τῆς φιλολογίας, τὸν Παλλάς τῆς φυσικῆς ἱστορίας κτλ.

Ἐρ' ὅσον διήρκει ἡ εἰρήνη, ὁ Ἀλέξανδρος ἐπὶ μὲν τοῦ λαοῦ τὰς ἐσωτερικὰς βελτιώσεις, ἔπειτα ἐπολέμησεν τὴν Τουρκίαν, τὴν Περσίαν καὶ τὴν Γαλλίαν 1805—1814. Πάντοτε δὲ διεκρίθη κατὰ τὴν ἀγαθότητα, τὴν ἐπικειμένην, τὴν γενναίωσιν, τὴν φιλανθρωπίαν, τὴν ἀκαμπτον σταθερότητα καὶ τὸν πατριωτισμόν. Ἀπὸ ἐπρόστατίου ἰδιαίτερος τὴν ἐθνικὴν ἐκπαίδευσιν ἐκάνοντε τὸ διοικητικὸν μέρος τῆς· ὑπηρεσίας, ἀνήγαγον πλῆθος καταστημάτων, ἐτελειοποίησε τὸ στρατιωτικόν ὥστε ἐθαυμάσθη μὲν ὁδοδότης του μεταξὺ 1801—1814 καὶ μάλιστα μετὰ τὰ 1813 ὁ ἀπαρτισμὸς δολοκλήρου στρατοῦντος τινος ἐβδόμαδων· τῷ δὲ 1815 ἡ συμμαχία τῆς 300 χιλ. καὶ 2,000 τηλεβόλων καὶ ἀλαζόνων ἐπὶ πλῆξε πάντας. Αὐτὸς ἀνεβῆκε τὴν Ῥωσσίαν εἰς τὴν περικύβητ' τῆς δόξης καὶ δυνάμεως, ὅπου ἤδη εὐρίσκειτο ἐκακτοποιήθη τὰ οικονομικὰ, οὕτως τὴν τράπεζαν ἐθέλη, ἡλευθέρωσε πλῆθος δούλων, εἴτε εἰλώτων τοῦ κράτους, ἀνοίξεν ὁδοὺς καὶ διώρυγας ἀναριθμήτους, συνήψεν ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ διαφόρων ἐπικρατειῶν τῆς Ἰσπανίας, τῆς Ἰνδίας, τῆς Ὁμοσπονδίας Ἀμερικῆς, τῆς Βρασιλίας. Σπανίως μεταξὺ τῶν βασιλέων εὐρὴν φίλος εἰλικρινέστερος καὶ προθυμότερος ἀντιπαρῆν ὑπὲρ τῶν φίλων του παρὰ τὸν Ἀλέξανδρον. Οὕτως ἐθράμην εἰς βοήθειαν τοῦ Βασιλέως τῆς Πρωσσίας καὶ ἀντετάχθη πρὸς τὸν Ναπολέοντα εἰς τὴν περικύβητ' τοῦ Φριενδλανδ· ἔπειτα δὲ διήγειρε σύστημα τὴν Γερμανίαν κατὰ τῆς Γαλλίας, ἀναδεικνύμενος πρωταγωνιστὴς τῶν τελευταίων τοῦ Ναπολέοντος πολέμων· τέλος διετήρησε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλβετίας, ἀπῆλλαξε δὲ μεγαλοψύχως καὶ τὴν Γαλλίαν ἐκ τῆς ταπεινώσεως, εἰς τὴν ὁποῖαν ἐμελλον νὰ τὴν καταδικάσωσιν ὡς ὑποχείριον ἤδη οἱ σύμμαχοι νικηταί.

(1) Ὁ τοσοῦτον δοξασθεὶς παρ' αὐτῆς Ποτέμκιν ἔλεγεν ὅτι ἅμα ἐμφανιζομένη τὴν νύκτα ἡ εὐπρεπὴς σιάτη αὐτῆς γυνὴ διέχευε φῶς εἰς ὅλην τὴν αἰθουσαν.